

HOHTO-hankkeen konsultatiivinen arviointi

- Loppuraportti 5/2020

Mikko Kesä ja Pekka Ylikojola

MIKKO KESÄ | OY

SISÄLLYS

1.	HANKKEEN YLEISTAVOITTEET	3
2.	ARVIOINNIN TAVOITTEET, MENETELMÄ JA TOTEUTTAMINEN	4
3.	VIITEKEHYKSENÄ ARVIOINTICANVAS	5
4.	ARVIOINNIN TULOKSIA.....	8
4.1.	ArviointiCanvas – yhteenveto eri ajanjaksoilta.....	8
4.2.	Johtopäätökset eri ajanjaksoilta	9
4.3.	Asiakasmäärät ja seurantamittarit	13
4.4.	Asiakaskokemusten mittaus	14
4.5.	Sidosryhmäkyselyt.....	19
5.	LOPPUARVIOINNIN JOHTOPÄÄTÖKSET	30
5.1.	Tavoitteiden saavuttaminen.....	30
5.2.	Hankkeen toteuttaminen ja työote	33
5.3.	Suositukset jatkolle.....	34

1. HANKKEEN YLEISTAVOITTEET

Hankesuunnitelmassa Hohto-hankkeen tavoitteena oli luoda hankealueen nuorille tieto-, neuvonta- ja ohjauspalvelu, jossa keskeistä on liikkuvuus, verkostomainen toimintatapa ja kaikkien palvelukanavien hyödyntäminen. Tarkemmin tavoitteena oli:

- 1. Hankkeen tavoitteena on tukea nuorten siirtymistä koulutukseen ja sitä kautta työelämään laajentamalla ura- ja opinto-ohjauksen näkökulmaa yksilöstä yhteisöön ja lähitulevaisuudesta koko elinikää koskevaksi, kuntien työllisyyspalveluihin kuuluvaksi lisäresurssiksi.** Tavoite muodostui seuraavista asioista: etsitään nuorille joustavia opiskelumahdollisuuksia, pätevöitymisväyliä ja selvitetään onnistuneen rekrytointin edellytyksiä, syvennetään ohjausjärjestelmien ja ohjauspalvelujen tuntemusta ja verkostoitumista niin, että alueella toimivat ohjaajat toimivat entistä tiiviimmin yhteisessä verkostossa, pyritään yhteistyössä oppilaitosten ja työllisyyspalveluiden ja yritysten kanssa löytämään yhteisiä hyviä käytänteitä, joilla edistetään työorganisaatioiden rekrytointitukea ja rekrytointikompetenssin lisääntymistä hankealueella, etsitään ratkaisuja tilanteeseen, jossa olemassa olevan ammatti on sopimaton nykyiseen elämäntilanteeseen, eivätkä nykyiset tukitoimet tue työn vastaanottamista, kartoitetaan rekrytointimallien esim. vuokratyövoiman haasteita alueella sekä tuetaan tutkintojen ja osaamisen joustavaa täydentämistä (oppisopimus).
- 2. Laajennetaan paikalliset ura- ja ohjauspalvelut osaksi Laukaaseen ja Äänekoskelle perustettuja perhekeskuksia, joissa tarvittaessa nuoren koko perhe pääsee ohjauksen piiriin.** Tällä tarkoitettiin työttömyyden periytymisen katkaisemista sukupolvelta toiselle sekä nuorten vanhempien kohdalla työttömyyden periytymisen ennaltaehkäisyä. Lisäksi vanhempien ja nuorien rohkaiseminen koulutukseen ja työelämään, työelämätaitojen puutteesta johtuvien ongelmien ennaltaehkäisy sekä työurien sukupuolenmukaisen eriytymisen lieventäminen asenteisiin vaikuttamalla liittyivät tähän tavoitteeseen.
- 3. Palvelujärjestelmän tehostaminen: palvelujen saatavuutta, laatua ja kustannustehokkuutta parannetaan.** Tehostamista haettiin paikallisten nuorten rekrytointimallien haasteiden ja hyvien käytänteiden selvittämisellä, ohjauskäytäntöjen soveltuvuudella nuorten työttömien tai työttömyysuhan alaisten tarpeisiin, toteuttamalla palveluita osittain verkossa, yritysten paikallisella rekrytointituella, hankekuntien yhteisellä nettisivustolla tiedon levittämiseen sekä hankealueen liikkuva Ohjaamo-mallin mukaisella palvelulla.

2. ARVIOINNIN TAVOITTEET, MENETELMÄ JA TOTEUTTAMINEN

Arvioinnilla tavoiteltiin kehittävää, hankkeen tuloksellisuutta ja hanketoimijoiden jaettua ymmärrystä edistävää vuorovaikutteista prosessia. Arvioinnin tavoitteena oli luoda perusteltua ja analyyttistä tietoa tuloksellisuuden ja vaikuttavuuden lisäämiseksi, toimivista ja toimimattomista käytänteistä sekä toimenpiteiden tarkoituksenmukaisuudesta. Tavoitteena oli myös vahvistaa hankkeen kehittämisotetta suhteessa kohderyhmiin sekä tunnistaa ja osaltaan kehittää hankkeessa toteuttavia ja vakiinnutettavia toimintamalleja. Arvioinnin tavoitteisiin johtavat keskeisimmät kysymykset olivat:

- Miten hankesuunnitelmassa asetetut tavoitteet toteutuvat?
- Millaiset toimenpiteet ja toiminnot ovat vaikuttavia ja miksi?
- Miten hankkeen kokemuksia ja tuloksia voidaan välittömästi hyödyntää kehitystyössä?

Arviointimenetelmänä oli konsultatiivinen arviointi. Menetelmä perustui arvioitsijan ja hanketoimijoiden tiiviiseen vuorovaikutukseen koko hankkeen ajan. Menetelmänä konsultoiva arviointi tähtäsi vuorovaikutukseen ja oppimiseen sekä kokonaisvaltaiseen ja prosessuaaliseen arvioinnin lähestymistapaan. Arvioitsijan konsultatiivinen työote ilmeni arvioinnin aikana esimerkiksi suosituksina ja kommentteina hankkeen eri vaiheissa. Arvioinnin riippumattomuuden takaamiseksi keskeistä konsultatiivisessa arvioinnissa on, että toimintaa havainnoidaan yhdessä riippumattomien mittaristojen ja tietolähteiden (kuten kyselyt, seurantalomakkeet ja asiakaspalautteet) kautta.

Arviointia toteutettiin useilla eri menetelmillä. Pääroolissa ovat olleet **arviointityöpajat**, joita järjestettiin arvioitsijan johdolla seitsemän kappaletta: marraskuussa 2017, toukokuussa 2018, marraskuussa 2018, toukokuussa 2019, syyskuussa 2019, joulukuussa 2019 sekä huhtikuussa (TEAMS-kokouksena) 2020. Arviointityöpajoja varten luotiin arviointiviitekehys – ArviointiCanvas – jonka avulla sekä arvioitsija että hanketyöntekijät hahmottivat hanketyön tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta hankkeen edetessä. Työpajoissa käytiin läpi ja seurattiin myös hankkeen virallisia **seurantamittareita**.

Asiakkaan oman roolin vahvistuminen ja palvelukokemus oli hankkeen eräs keskeisimmistä tavoiteltavista tuloksista. Tämän toteutumisen seuraamiseen luotiin ryhmäohjauksen sekä yksilöohjauksen **asiakaskyselyt**, joissa mitattiin ohjausten hyödyllisyyttä ja onnistumista. Kyselyprosessit olivat jatkuvaluonteisia ja tuloksia käytiin läpi myös arviointityöpajoissa.

Alkuvuodesta 2019 toteutettiin hankkeen **sidosryhmille sähköinen kysely**, joka uusinnettiin vuotta myöhemmin 2020.

3. VIITEKEHYKSENÄ ARVIOINTICANVAS

Konsultatiivisen arvioinnin toimintamalli vahvistettiin luomalla yhtenäinen arviointipohja, ArviointiCanvas, johon kirjattiin kussakin työpajassa hankkeen keskeiset saavutukset ja kehittämiskohteet. ArviointiCanvas luotiin yhdessä hanketyöntekijöiden kanssa ensimmäisessä arviointityöpajassa.

Kuva 1. Tavoitteiden asettamisen suunta ArviointiCanvasiin.

Projektin tavoitteita ei hankesuunnitelmasta muutettu, mutta ne jäsennettiin ArviointiCanvasiin uudella tavalla. Tavoitteet johdettiin vaikuttavuustavoitteista käsin tulostavoitteiksi ja edelleen käyttöönottotavoitteiksi. Canvas-tavoitteita myös hiottiin ja täsmennettiin hanketyön ja arvioinnin edetessä.

Käyttöönottotavoitteita olivat:

- Tiedotus, neuvonta ja ohjaus -palvelujen (TNO-palvelut) toteuttaminen kolmen kunnan yhteisenä liikkuvana palveluna hankealueen nuorille.
 - Aktiiviset yksilöohjauksen asiakkaita 30-40 kpl, enintään kerralla asiakkuudessa. Yksilöohjauksen summatavoite koko hankeajana 140. Ryhmäohjauksen asiakkaiden summatavoite 400. (tämä on konsultatiivisen arvioinnin kautta esiin nostettu, hankkeen virallisista tavoitteista irrallinen erillistavoite)
- Muu tiedottaminen ja yhteistyö
 - Rekrytointituki yrityksille
 - Kohdennetuille rekrytreffeille osallistuminen

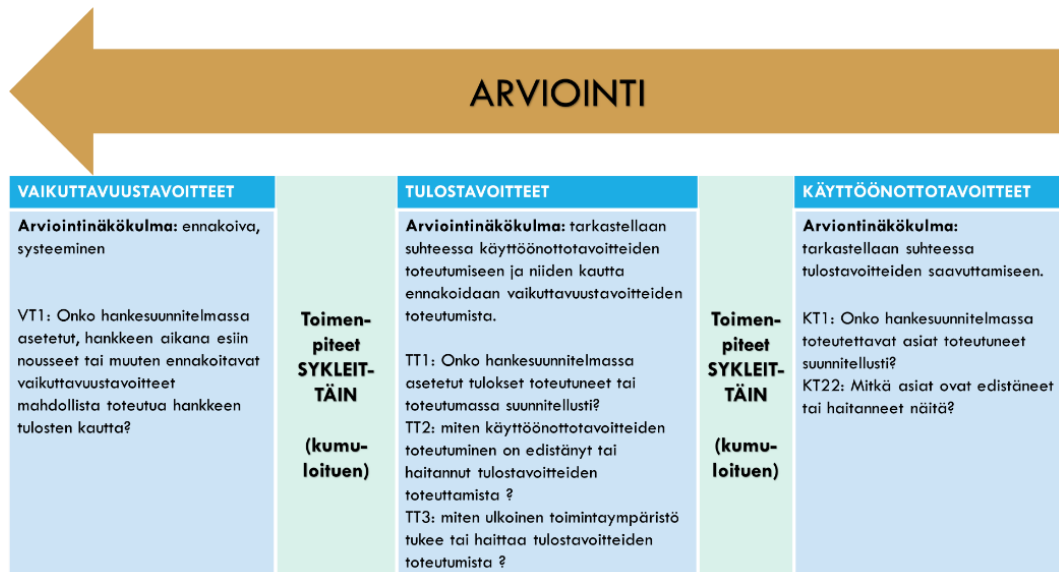
Tulostavoitteita olivat:

- Yhteisen ohjaussisällön ja -idean vahvistaminen alueelle
 - Ymmärretään mitä on ohjaus ja mitä ollaan yhdessä tekemässä.
- Palvelujärjestelmän kehittäminen

- Palvelun laatu
 - Tukea nuorten siirtymistä koulutukseen ja sitä kautta työelämään laajentamalla ura- ja opinto-ohjauksen näkökulmaa yksilöstä yhteisöön ja lähitulevaisuudesta koko elinikää koskevaksi, kuntien työllisyyspalveluihin kuuluvaksi lisäresurssiksi.
- Palvelun saatavuus
 - Laajennetaan paikalliset ura- ja ohjauspalvelut saatavaksi kuntien työllisyysyksiköistä.
 - Toiminta voi asettua tukemaan oppilaitosten jälkiohjausta ja linkiksi työelämän ja oppilaitosten väliin. Muita keskeisiä yhtymäpintoja ainakin starttipajoihin, sosiaalitoimen ohjaukseen ja työvoimahallintoon.
- Palvelun tehokkuus
- Työvoiman kysynnän ja tarjonnan kohtaamisen parantuminen
 - Työnantajilla paremmat valmiudet rekrytoida nuoria
 - Käsitykset alueellisista koulutus- ja työpaikoista tarkentuvat

Vaikuttavuustavoitteita olivat:

- Nuorten työelämätaidot vastaavat paremmin tulevaisuuden työelämää
 - Nuorten itseohjautuvuus ja omatoimisuus lisääntyy.
 - Nuorten valmiudet itsenäiseen opiskeluotteeseen kohenevat.
 - Nuorten pääsy työmarkkinoille ja pärjääminen työmarkkinoilla paranee.
- Asiakkaan koetun hyvinvoinnin lisääntyminen
 - Tulevaisuuden työelämään liittyvän epävarmuuden tunteen hallinta (resilienssi): Esimerkki: ”Miksi haluat tulla isona? => mitä haluat tehdä seuraavaksi?”
 - Nuorten kyky toimia yhteiskunnan täysivaltaisina jäseninä paranee. Yhteiskuntataidot ja itsenäisyys lisääntyy ja osataan hyödyntää julkisia palveluita.
 - Nuoret kokevat tulleen kuulluksi ja kohdatuksi.

Kuva 2. Arviointinäkökulmien käsittelyn suunta

Arviointia toteutettiin asetettujen tavoitteiden kautta. Jokaisen työpajan välissä (eli toimintasykleistä) kirjattiin keskeisimmät toimenpiteet ja havainnot. ArviointiCanvasia täytettiin yhdessä pohtien erityisesti, miten käyttöönottotavoitteiden toteutuminen on edistänyt tulostavoitteisiin pääsyä ja edelleen, miten tulostavoitteiden toteutuminen on edistänyt tai luonut pohjaa vaikuttavuustavoitteisiin pääsemiseksi.

4. ARVIOINNIN TULOKSIA

4.1. ArviointiCanvas – yhteenveto eri ajanjaksoilta

Metatarkastelu eri arviointisykliä yhteenvedoista osoittaa, miten hankkeen nk. iso kuva toimeenpanon, tulosten sekä vaikuttavuustavoitteiden sekä erityisesti pysyvien toimintamallien saavuttamiseksi on prosessina kehittynyt ja jalostunut hankkeen ajan.

Hankkeen alkuvaiheen toiminta (nk. käyttöönotto) oli onnistunutta ja se loi pohjan sille, että hanke on saanut yksilölliset asiakasprosessit hyvin toimimaan. Asiakastyön kautta myös asiakastuloksia on saavutettu hyvin.

Henkilöstömuutosten seurauksena hankkeen suunnitelmat tarkentuivat sekä asiakastavoitteiden että juurruttamisen painopisteiden osalta. Asiakastavoitteita tarkennettiin siten, että toiminta voitiin keskittää aidosti kehittämistä vaativiin sisältöihin. Juurruttamisen osalta nähtiin strategiaksi se, että toiminta olisi tarpeen ja mielekästä keskittää kuntien työllisyysyksiköille, joihin olisi syytä myös keskittää asiaan liittyvää erityisosaamista. Hanksuunnitelmaan kirjattu perhekeskustoiminta jäi hieman taka-alalle. Hanketyössä keskityttiin myös ryhmämuotoisiin tilaisuuksiin ja yhteistyöhön erityisesti oppilaitosten kanssa.

Valitettavat sairastapaukset hankehenkilöstön keskuudessa toivat esiin hanketyön riskit. Hanketyölle ja hanketyöntekijöille oli siirtynyt vastuu ja rooli asiakkaidensa palveluista ja yhteys nk. perustyöhön oli vähäisempää. Kun tämä työ keskeytyi, myös asiakkaat jäivät osin palvelematta. Tämän seurauksena oli tarpeen arvioida uudelleen sitä, mikä olisi tarkoituksenmukaisin tapa juurruttaa hankkeen tuloksia. Luotiin uudentyyppinen juurruttamissuunnitelma, joka nojasi perustyön ja olemassa olevien toimintarakenteiden varaan, mutta jossa hankkeella oli keskeinen sisältöjä tuottava ja konsultatiivinen rooli. Tulkinta oli eräänlainen ”hybridi” alkuperäisestä verkostomaisesta integraatiosta ja keskitetystä toimintamallista.

Toiminnan siirtäminen perustyöhön on hankkeen aikana onnistunut osittain. Tässä on kuitenkin alueella kuntakohtaisia eroja. Haasteeksi on osoittautunut erityisesti toiminnan siirtäminen opetustoimiin ja toiselle asteelle. Tämä sektori olisi ollut potentiaalinen toiminnan jatkumisen näkökulmasta: Ehkäisevä ja tunnistava työ lähtee käyntiin jo ennen kuin asiakkaat siirtyvät työmarkkinoille, toiminnan skaalaetu olisi mittava ja toimimalleista tulisi riittävän systemaattisia (esim. vuosittain, ikäluokille toistettavat sisällöt).

Hankkeen toimintaan on oltu pääasiassa erittäin tyytyväisiä, mutta samalla näyttää siltä, että toiminnan ”kopinotto” perustoimintaan on koettu vaativaksi. Toiveissa

verkostolla on ollut keskitetympi malli, johon kuitenkin kunnista ei ole löytynyt hankkeen aikana riittävästi tahtotilaa.

Hankkeen loppuajan juurruttaminen on keskittynyt toiminnan sisältöjen kuvaamiseen, joka on nähty perusteltuna ja hyödyllisenä. Hankekunnat näyttävät jatkossa hyödyntävän hankkeen mallia ja sisältöjä eri tavoin. Sisältöjen kehittämisen sekä yhteisen toimintakulttuurin myötä hankkeen vaikutuksia voidaan hyödyntää laajasti myöhemmin. Esimerkiksi tulevassa työllisyyden kuntakokeilussa hankkeen kehittämät sisällöt ovat soveltuvia ja tarpeellisia.

4.2. Johtopäätökset eri ajanjaksoilta

Arviointityöpajoista laadittiin jälkikäteen arvioitsijan toimesta myös kootut johtopäätökset. Nämä johtopäätökset käsittivät arviointityöpajaa edeltävän hankkeen toimintajakson (eli syklin) keskeiset havainnot.

SYKLI 1- JOHTOPÄÄTÖKSET (huhtikuuhun 2018 asti):

Hohto-hankkeen toteutuneet asiakasmäärät vastaavat hyvin hankesuunnitelman tavoitteita ja perusteltua olikin tarkentaa ylöspäin näitä tavoitteita. Jotta hanke saavuttaisi vaikuttavuutta koko alueella ikäluokan keskuudessa toteutusaikanaan, kannattaa erityisesti ryhmämuotoisen ohjauksen kohderyhmiä laajentaa. Yksilöohjaukseen panostetaan, mutta samanaikaisesti tässä palvelussa olevien asiakkaiden määrää kannattaa rajoittaa turvaten palvelun riittävä yksilöllisyys sekä resurssien riittävyys ryhmäohjaukseen.

Ohjaussuunnitelmien ja verkostoyhteistyön tavoitteet ovat täsmentyneet. On huomattu, että ohjausprosessien verkostointegroinnin sijaan ohjaustyö kannattaisi jatkossa keskittää kuntien työllisyysyksiköihin. Tätä puoltavat useammatkin asiat: asiakkaat kaipaavat ”yhtä luukkua”, työelämän muutos haastaa mieluummin yhtä toimijaa erikoistumaan kuin ylläpitämään jatkuvaa koulutusta laajalle verkostolle. Työllisyysyksiköiden erikoistumisen kautta ohjaustyön sisältöjä voitaisiin myös ulottaa esimerkiksi yli 30-vuotiaiden uravaihdoksia tukemaan.

Verkostoyhteistyön laajuus vaikuttaa tarkoituksenmukaiselta hankkeen tavoitteisiin nähden. Jatkossa kannattaa kiinnittää erityistä huomioita, että verkostoyhteistyö palvelisi mahdollisimman suoraan myös hankkeen asiakastyötä. Verkostoista niitä, joiden ”takana on asiakkaat” kannattaa painottaa.

Yritysyhteistyölle määriteltiin hieman uudenlaista merkitystä. Sen osalta on syytä nojata sekä kumppaneiden tekemään työhön ja toteuttaa sitä itse asiakaskohtaisesti, poluttaen esimerkiksi yksilöohjauksen asiakkaita yrityksiin. Miten alueen yritysten yleisiä rekrytointivalmiuksia nuorten työllistämisessä voitaisiin parantaa, vaatisi (seuraavaksi) täsmentämistä ja toimenpiteitä.

Hankkeen henkilövaihdokset ovat onnistuneet myös hyvin.

SYKLI 2- JOHTOPÄÄTÖKSET (marraskuuhun 2018 asti):

Hohto-hanke sai päätöksen hankesuunnitelman muutoksesta marraskuun alussa 2018. Muutoshankkeessa täsmennettiin asiakasmäärää: 140 yksilöohjauksen asiakasta EURAssa. Marraskuun loppuun hankkeessa on ollut Euraan kirjattuja asiakkaita 52, lisäksi yksilöohjauksessa on ollut 158 asiakasta, joissa on kaikki hankkeelle ohjatut, Euraan kirjatut, henkilöt, joilta ei ole ollut tarkoituksenmukaista kerätä aloitus- ja lopetuskäytäntöä sekä asiakkaat, joita ei ole tavoitettu. Ryhmäohjauksen asiakasmäärä tällä hetkellä on 252 henkilöä. Vaikka hankkeen virallisissa asiakastavoitteissa ja hankkeen toiminnan kannalta keskeisissä asiakastavoitteissa (volyymit, asiakaspalvelun luonne) on edelleen epäsymmetriaa, on hyvä, että nämä eroavuudet on nyt paremmin tunnistettu. Arvioinnissa onkin keskeistä tunnistaa hankkeen virallisten asiakastavoitteiden ulkopuolisten asiakasmäärien ja toimintojen sisältöjen merkitys ja vaikutus hankkeen tuloksiin.

Käyttöönottotavoitteet ovat toteutuneet suunnitellusti ja on selvästi nähtävissä entistä jäsentyneempiä polkuja, miten käyttöönottotavoitteiden onnistumisen kautta myös tulostavoitteet on saavutettavissa. Tiedotus- neuvonta- ja ohjauspalveluiden toimeenpano (asiakasmäärät, toiminnan sisällöt) toteutuu hyvin. Tiedotus ja muu yhteistyö erityisesti yritysten suuntaan on täsmentynyt ja tukee sekä hankkeen tavoitteiden saavuttamista. Erityisesti hankeyhteistyö Taite Työelämään -hankkeen kanssa nähdään tarkoituksenmukaisena. Samoin TET-jaksojen rajaaminen hankkeen ulkopuolelle on hyvin perusteltu linjaus. Yritysyhteistyötä on tehty asiakkaan tarpeet ja voimavarat edellä. Tällä hetkellä yhteensä 8 asiakasta on ohjautunut yrityksiin.

Keskeisintä edistymistä hankejaksolla on tapahtunut nk. ohjausfilosofian määrittelyssä. Tämän jäsentyneen määrittelyn seurauksena on jo tunnistettavissa koherentti vaikutusketju käyttöönottotavoitteiden, tulostavoitteiden ja edelleen aina vaikuttavuustavoitteiden saavuttamiseen saakka. Tavoitteena on ryhtyä jalostamaan ryhmäohjauksen sisällöistä ”modulaarisia koulutustuotteita”, joita voitaisiin toisintaa eri kohderyhmille tarpeen mukaan. Nk. laajan ohjausverkoston olisi näiden koulutustuotteiden kautta myös helpompi hahmottaa minkä tyyppisille asiakkaille kukin koulutus sopisi, että siitä olisi mahdollisimman paljon hyötyä. Koulutusmoduulit voisivat olla keskitetysti ylläpidettyjä ja toteutettuja ja pysyvät vaikutukset saavutettaisiin, että esimerkiksi koulukohtaisiin opetussuunnitelmiin siirtyisi tavoite toteuttaa vuosittain näitä. Koulutusmoduuleita aletaan täsmentää seuraavalla jaksolla tapauskuvausten muodossa. Toinen täsmentämisen aihe on yksilöohjauksen sisältö, myös tätä lähestytään tapauskuvausten kautta.

SYKLI 3- JOHTOPÄÄTÖKSET (huhtikuun loppuun 2019 asti):

Huhtikuun loppuun 2019 ulottuva arviointisykli on sisältänyt merkittäviä hankehenkilöstön resurssivajeita. Molemmat hanketyöntekijät ovat olleet sairauslomilla ja tämä on vaikuttanut asiakastyöhön. Osa asiakkuuksista on saatu delegoitua muihin hankkeisiin (esim. Taite työelämään -hanke) tai työllisyyspalveluiden palveluohjaukseen. Kevään ja alkukesän 2019 fokus on ollut asiakastyön palauttamisessa. Huomionarvoista on, että jo ennen sairauslomia asiakasmäärä / ohjaaja (60) koettiin liian suureksi laadukkaan ja asiakastarpeisiin vastaavan yksilöohjauksen toteuttamiseksi.

Hankkeen kehittäminen ja toiminnan jatkuvuuden turvaaminen on myös ollut pysähdyksissä sairauslomista johtuen. Arviointityöpajassa (7.5.2019) tästä syntyikin kimmoke pohtia mikä voisi olla hanketyön ja toimintamallin luonteva rooli jatkossa. Aiempien arviointityöpajojen tuloksena oli kirkastunut ajatus, että keskitetty toimintamalli palvelisi aluetta parhaiten. Tämä malli osoittautuu kuitenkin haavoittuvaksi ja liian henkilöriippuvaiseksi. Työpajassa kehitettiin viitekehystä ([liite 1](#)), jota voisi käyttää selkiyttämään ajattelua siitä, miten toimintaa tulisi vakiinnuttaa.

Hankkeen ryhmäohjauksia kannattaisi pyrkiä juurruttamaan pysyväksi toimintatavaksi alueen oppilaitoksille. Opiskelijapotentiaali on merkittävä ja ryhmäohjauksista sekä sidosryhmiltä saatu palaute on rohkaiseva. Tarpeellista olisi tuottaa tuoretta tietoa työelämästä, opiskelu- ja työnhakuvalmiuksien parantamisesta sekä alueen palvelujärjestelmästä. Avainasemassa on aineistojen ja ohjaussisältöjen ajantasaisuus ja räätälöitävyys kohderyhmä ja alue huomioiden. Vaikka ohjauksia voisi toteuttaa asiaan erikoistunut henkilöstö, keskeistä on, että yhteistyötä tehdään tiiviisti oppilaitosten opinto-ohjaajien kautta. He voisivat toimia myös ryhmäohjausten toteuttajina.

Toisessa päässä HOHTO-hankkeen tuottamia palveluita ovat yksilöohjaukset. Nämä koetaan tarpeellisina ja hyödyllisenä tukena moniammatilliselle verkostolle, jotka tekevät neuvonta- ja ohjaustyötä erilaisten vaikeammassa tilanteessa olevien asiakkaiden kanssa. Yksilöohjaus on osaamiskeskeistä ja sen tarve harkinnanvaraista. Tätä voisi toteuttaa asiaan erikoistunut henkilöstö.

Yksilöohjauksen ja ryhmäohjausten väliin tulisi rakentua nk. riskiryhmien palvelut. Ne voisivat olla tehostettuja tai sisällöltään erikoistuneita ryhmämuotoisia palveluita, joihin ohjautuu esimerkiksi oppilaitosten ryhmäohjauksesta. Kriteerien ja sisältöjen määrittelyssä on tarpeen tehdä yhteistyötä opinto-ohjaajien kanssa.

Nähtiin tarve myös sille, että yksilöohjaukseen pääsisivät myös (ADHOC) sellaiset asiakkaat, jotka eivät kuulu riskiryhmään.

Kauttaaltaan tällaisen toimintamallin nähtiin parhaiten istuvan alueella kehittyvän Ohjaamokonseptin sisään. Ohjaamotoiminta voisikin olla luonteva paikka, johon hanketyön tuloksia siirretään. Todettiin, että 5 syklin keskeisenä tavoitteena olisi pohtia hanketyön pysyvien vaikuttavuustavoitteiden ja toimintamallin vakiinnuttamisen suhdetta työpajassa kehitettyyn malliin.

SYKLI 4- JOHTOPÄÄTÖKSET (marraskuun loppuun 2019 asti):

Hankkeen 3- vaiheinen juurruttamissuunnitelma todettiin vastaavan hyvin hankkeen vaikuttavuustavoitteisiin. Ydin on siinä, että tarjoamalla koko ikäluokalle työelämävalmiuksia käsittävää valmennusta, tunnistamalla uudenlaisia riskiryhmiä sekä tarjoamalla henkilökohtaista ura- ja opinto-ohjausta vastataan hankkeen keskeisiin vaikuttavuustavoitteisiin: palvelutarpeiden ennalta ehkäisyyn, palveluiden osuvuuteen ja koulutus- ja työllistymisprosessien yksilölliseen nopeutumiseen (välivuosien ehkäisy, oikeat työelämä- ja koulutusvalinnat).

Riskiryhmien tunnistaminen ja ennakointi vaatii vuorovaikutteista työotetta. Riskiryhmät, jotka nyt kuvauksessa on tunnistettu ovat pääasiassa niitä, joita jo tunnistetaan opinto-ohjauksessa ja etsivän nuorisotyön prosesseissa. Tavoite pitäisi olla, että valmennusohjelmaproessiin luotaisiin myös omat tunnistusmekanismit uudenlaisten riskiryhmien esiin tuomiselle, ja että koulutussisältö tuottaa tietoa, jotka ovat työelämävalmiuksien kannalta riskiryhmiä.

Hanke on tunnistanut hyvin omat ydintavoitteensa ja pitää niistä kiinni. Hanke on hakemassa jatkoaikaa, joka on perusteltua, että loppuaikana voidaan riittävästi panostaa myös hankkeen tuotosten hyvään kuvaamiseen ja siirtämiseen pysyviksi käytännöiksi. Todettiin, että hankkeella on yksin vain vähän mahdollisuutta vaikuttaa vakiinnuttamiseen ja päätöksentekoprosesseihin. Onkin syytä keskittyä tuotosten ja sisältöjen mahdollisimman hyvään kuvaamiseen (ml. ohjaussuunnitelmat yleiseen käyttöön). Opinto-ohjaajille lähetetyn kyselyn perusteella heillä ei ole aikaa osallistua materiaalipaketin ideointiin. Sisällöt on siis tehtävä avaimet käteen toteutuksella. Kannattaa jättää muiden harkittavaksi, miten suunnitelma käytännössä vakiintuisi.

Valmennusohjelma olisi tärkeää kytkeä myös työelämäjaksoihin. 9-luokkalaisille yhteys TET-jaksoihin kannattaisi rakentaa.

Todettiin, että Ohjaamopalvelu on avainasemassa monialaisen työn näkökulmasta. Ohjaamo on keskeinen ei-riskiryhmien tilapäisen tuen ja neuvonnan ja yksilöohjauksen avutarpeessa omien suunnitelmien selkiyttämisessä. Kannattaa harkita, voisiko hanke ottaa kantaa Ohjaamotoiminnan kehittämiseen suhteessa suunnitelman vaatimiin toimenpiteisiin.

Alueella suunnitellaan osatyökykyisiin suunnattavaa hanketta ja on toivottu, että Hohto-hankkeen tuotoksia suunnattaisiin tukemaan tätä uutta hanketta. Vaikka uusi hanke nähdään perusteltuna, on kohderyhmä ja tavoitteisto epäsymmetrinen Hohto-hankkeen (ja sitä edeltävät Uutta Virtaa – hankkeen) jatkumon kanssa. Jos Hohtoa suunnataan kohti uutta hanketta, on riski siinä, että hankkeessa kehitetty uudenlainen koulutuksen ja ohjauksen ajattelutapa hukataan. On suositeltavaa, että hanke keskittyy täysipanosesti omien vaikuttavuustavoitteidensa mukaiseen työhön, sen kuvaamiseen ja esittää näiden pohjalta suosituksia ja jatkosuunnitelmia. Osatyökykyisten hankevalmistelu kannattaa toteuttaa prosessina irrallaan tästä.

4.3. Asiaksmäärät ja seurantamittarit

Asiaksmääriä on sovittu seurattavan arvioinnissa hieman laajemmin kuin hanke on raportoinut niitä nk. Eura-tilastoon:

- Hankkeen aikana järjestettiin yhteensä 56 eri ryhmäohjaus-/koulutustilaisuutta. Näistä asiakasryhmille suunnattuja ryhmäohjauksia oli 52 ja henkilöstölle suunnattuja ostopalvelukoulutuksia 4.
- Hankkeen ryhmäohjauksiin osallistui kaikkiaan 590 henkilöä, joista 531 osallistui hankkeen omiin ryhmäohjauksiin ja 59 ostopalvelukoulutuksiin.
- Hankkeeseen ohjautui 8.4.2020 mennessä 262 henkilöä, joista 112 jatkoi yksilöohjaukseen. Asiakkuutta hankkeessa ei syntynyt 150 henkilön kanssa. Nämä kontaktoidut asiakkaat olivat sellaisia, joilla oli vain kevyen ohjauksen tarve suunnitelmien selkiyttämiseksi ja pystyivät etenemään itsenäisesti ilman intensiivistä tukea. Lisäksi kontaktoitujen joukossa oli sellaisia, joiden kanssa jo ensimmäisellä tapaamisella havaittiin, että uraohjaus ei ole oikea/ajankohtainen palvelu juuri sillä hetkellä. Näitä kontaktoituja asiakkaita tavattiin yleensä vain 1-2 kertaa, jonka aikana selvisi, ettei hankkeen asiakkuus ole tarpeen.
- Yksilöohjausasiakkaiden taustatietoja:
 - Sukupuoli
 - Nainen = 72
 - Mies = 40
 - Ikä:
 - Alle 20 v = 24
 - 20-24 v = 28
 - 25-29 v = 28
 - Yli 30 v = 32
 - Status ohjaukseen tullessa:
 - Työtön = 79
 - Opiskelija = 8
 - Työssä (ml. palkkatuki ja oppisopimus) = 13

- Työelämän ulkopuolella (toimeentulotuki) = 3
- Työelämän ulkopuolella (kotihoitotuki) = 3
- Työelämän ulkopuolella (tuloton) = 3
- Työelämän ulkopuolella (sairauspäiväraha/kuntoutustuki/eläke) = 3
- Tilanne ohjauksen päättyessä (kaikista ei ole saatu tietoa 8.4.2020 mennessä)
 - Työttömänä = 26
 - Ryhtynyt työnhakuun = 4
 - Opiskelemassa/koulutuksessa = 34
 - Työelämän ulkopuolella = 5
 - Työssä (ml. oppisopimuskoulutus) = 22
 - Kadonnut = 3
- Siirtymäluokittelu (kaikista ei ole saatu tietoa)
 - Positiivinen = 56
 - Neutraali = 34
 - Negatiivinen = 1

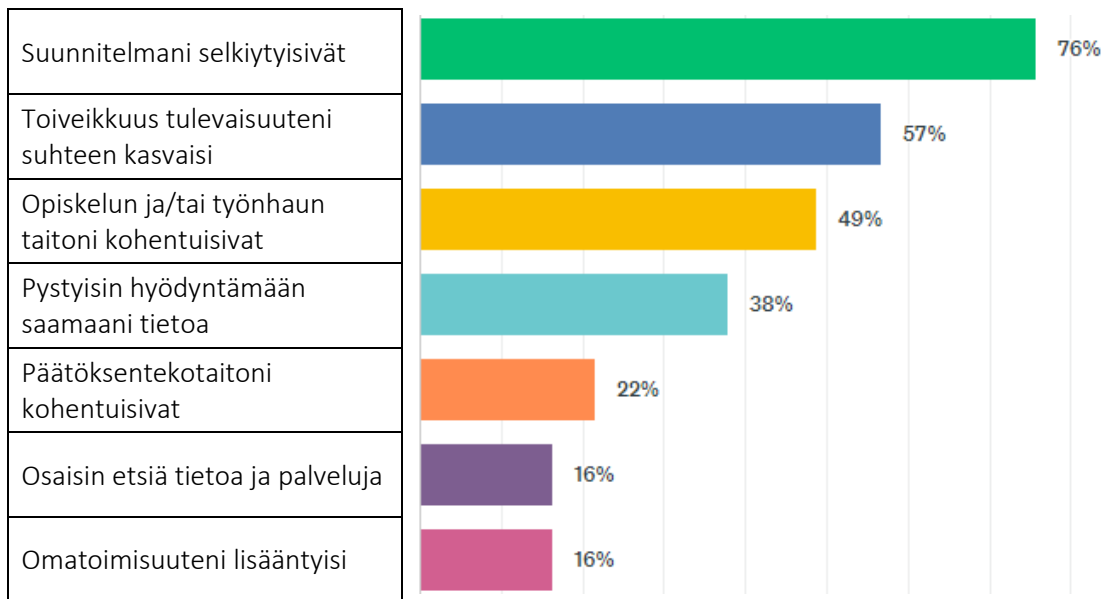
4.4.Asiakaskokemusten mittaus

Yhtenä arvioinnin toteutusmenetelmänä oli asiakaskokemusten mittaus. Kokemusten raportointiin luotiin heti arvioinnin alkuvaiheessa sähköinen palautejärjestelmä, johon vastaukset kirjattiin. Palautteita kyettiin hyödyntämään arviointi- ja hanketyön kuluessa. Asiakaskokemusta mitattiin maaliskuun 2020 loppuun asti.

Kyselyitä oli kaksi:

- **Yksilöohjauksen asiakaskysely**, jossa selvitettiin asiakkaan tavoitteita, tavoitteiden toteutumista sekä ohjauksen onnistumista. Yksilöohjauksen kyselyyn vastasi yhteensä 37 asiakasta.
- **Ryhmäohjauksen asiakaskysely**, joka keskittyi asiakkaiden ryhmäohjauksista saatuihin hyötyihin, kokemuksiin ja ryhmäohjauksen onnistumiseen. Ryhmäohjauksen kyselyyn vastasi yhteensä 295 osallistujaa.

Yksilöohjauskysely

Kuva 3: Yksilöohjauskysely. Kysymys: Mitkä näistä ovat tai olivat sinulle merkityksellisiä tavoitteita palvelussa?

Vastausten perusteella asiakkaan suunnitelmien selkiytyminen oli kaikista merkityksellisin tavoite palvelussa. Toiveikkuuden kasvaminen tulevaisuuden suhteen, opiskelun tai työhaun taitojen koheneminen ja tiedon hyödyntämiseen pystyminen olivat seuraavaksi merkityksellisimpiä tavoitteita palvelussa. Itsenäisesti toteutettavia asioita (omatoimisuus, päätöksenteko, tiedonhaku ja hyödyntäminen) asiakkaat eivät pitäneet niin merkityksellisinä. Asiakkaat siis hakevat palvelusta suuntaa, henkisiä voimavaroja ja tilanteeseensa sopivia taitoja lähteäkseen itsenäisesti toteuttamaan suunnitelmiaan.

Suunnitelmani ovat selkiytyneet	4,2
Pystyn hyödyntämään saamaani tietoa	4,0
Opiskelun ja/tai työhaun taitoni ovat kohentuneet	4,0
Toiveikkuus tulevaisuuteni suhteen on kasvanut	3,9
Osaan etsiä tietoa ja palveluja	3,9
Omatoimisuuteni on lisääntynyt	3,9
Päätöksentekotaitoni ovat kohentuneet	3,6

Taulukko 1: Yksilöohjauskysely. Kysymys: Arvioi kuinka nämä tavoitteet toteutuivat asteikolla 1-5 (1=ei pidä ollenkaan paikkansa...5=pitää täysin paikkansa). Voit jättää tyhjäksi ne kohdat, jotka eivät koskeneet sinua.

Asiakkaiden merkityksellisin tavoite ensimmäisestä kysymyksestä (suunnitelmien selkeytyminen) on myös toteutunut palvelussa parhaiten. Myös muut tavoitteet päätöksentekotaitoni ovat kohentuneet lukuun ottamatta ovat toteutuneet hyvin.

Ohjausajat olivat sopivan mittaisia	4,5
Ohjauksen sisältö oli riittävä	4,4
Ohjauksen sisältö vastasi odotuksiani	4,4
Ohjaus loi uutta innostusta ja toiveikkuutta	4,3

Taulukko 2: Yksilöohjauskysely Kysymys: Miten ohjauspalvelu mielestäsi onnistui asteikolla 1-5 (1=ei pidä ollenkaan paikkansa...5=pitää täysin paikkansa). Voit jättää tyhjäksi ne kohdat, jotka eivät koskeneet sinua.

Palvelussa onnistuneinta oli sopivan mittaiset ohjausajat. Kaikki mitatut asiat saivat erittäin korkeat pisteet.

Arvostelijat (0-6):	Passiiviset (7-8):	Suosittelijat (9-10):
11 %	24 %	65 %

Taulukko 3: Yksilöohjauskysely Kysymys: Kuinka todennäköisesti suosittelet palvelua muille, esimerkiksi kavereillesi, asteikolla 0...10? 0=erittäin epätodennäköisesti...10=erittäin todennäköisesti

Yksilöohjauksen NPS-luku (suosittelijat-arvostelijat) oli 54, mikä on erittäin korkea luku.

Vapaamuotoista palautetta kirjoitti seitsemän asiakasta ja niissä näkyi kiitollisuus palvelua ja työntekijöitä kohtaan.

"Tosi ihana paikka ja kaikki ihmiset oli tosi ystävällisiä ja auttavaisia. Mukava paikka tulla ja oppia uutta."

"Sain Erikalta valtaisan hyviä ja ammattitaitoista neuvoja. Hän paneutui asiaani perusteellisesti."

"Mahtavat ja osaavat työntekijät!"

"Hankkeen sisältämä palvelu on ollut hyvää ja laadukasta. Tästä kiitos Hohto - hankkeessa työskennelleiden ammattilaisten. Palvelu on ollut tarpeellinen ja olen kokenut sen arvokkaaksi. Ura ohjauksessa saatu aika ja apu on ollut korvaamatonta. Jatkumo tämän tyyppisille palveluille olisi hienoa. Paranettavaakin varmasti löytyy...mutta kokonaisuutena. 6/5 En voi toisten puolesta sanoa, mutta ainakin allekirjoittaneelle saatu apu on ollut tärkeää. kiitos."

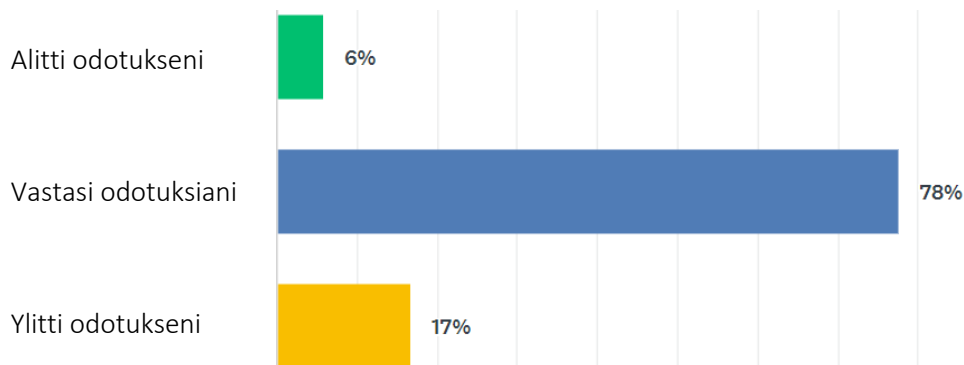
"Olen tyytyväinen saamastani avusta ja kannustuksesta. Kiitos paljon 😊"

"Kiitos."

"Jee Jee"

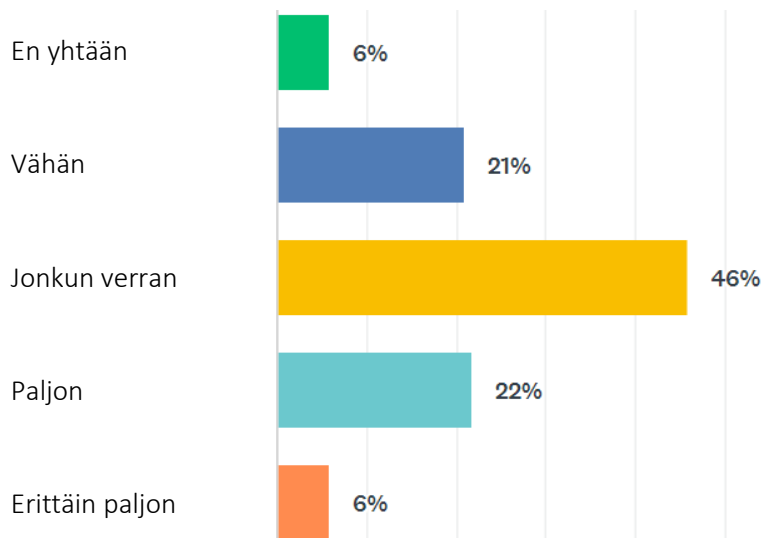
Yksilöohjaus sai kaiken kaikkiaan erinomaiset tulokset. Palvelussa on vastattu asiakkaiden tarpeisiin ja palveluun on oltu erittäin tyytyväisiä.

Ryhmäohjauskysely

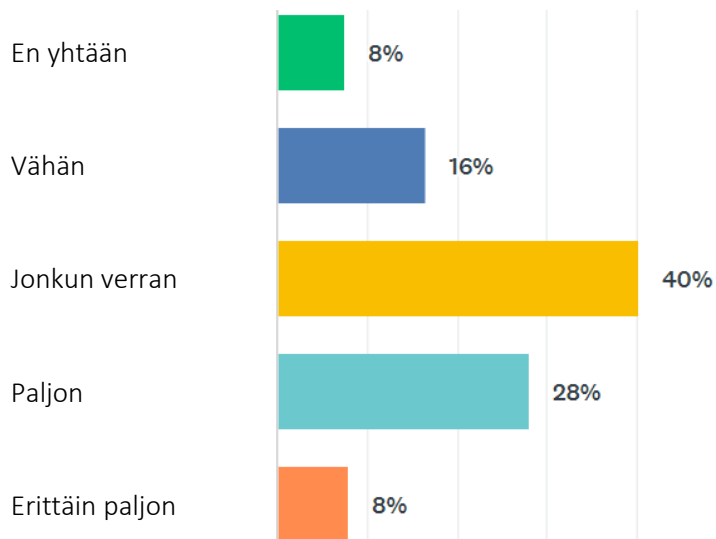
Kuva 4: Ryhmäohjauskysely. Kysymys: Vastasiko sisältö odotuksiasi?

Suurimmalle osalle (78 %) ryhmäohjauksen sisältö vastasi asiakkaan odotuksia. Odotukset ylittyivät 17 % ja alittuivat 6 % mielestä.

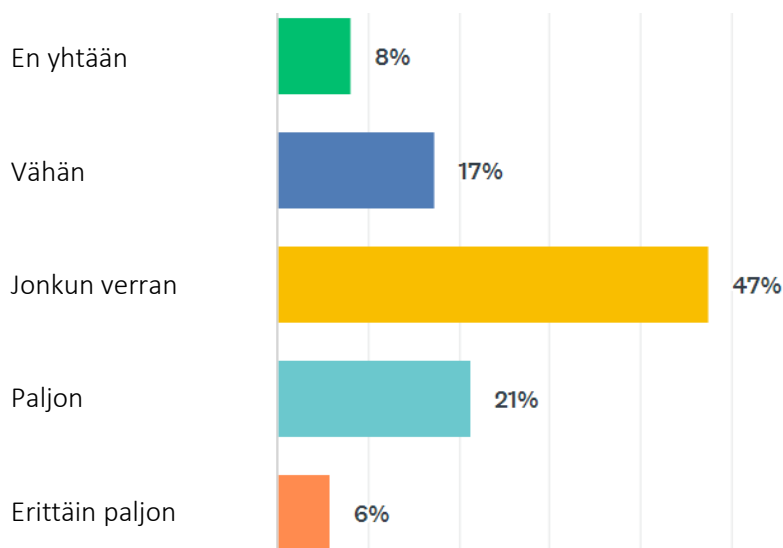
Kuva 5: Ryhmäohjauskysely. Kysymys: Saitko tilaisuudesta itsellesi ajankohtaista tietoa?

Ajankohtaisen tiedon saamisen kokemus painottuu jonkun verran ympärille. Vastaajista 74 % sai ajankohtaista tietoa jonkun verran tai enemmän.

Kuva 6: Ryhmäohjauskysely. Kysymys: Pystytkö hyödyntämään saamaasi tietoa?

Myös tiedon hyödyntämisessä suurin osuus on jonkun verran ympärillä painottuen kuitenkin positiiviselle puolelle. Vastaajista 76 % mielestä saamaansa tietoa pystyy hyödyntämään jonkun verran tai enemmän.

Kuva 7: Ryhmäohjauskysely. Kysymys: Oliko tilaisuus innostava?

Tilaisuuden koki jonkun verran innostavaksi lähes puolet vastaajista. Vastaajista 74 % mielestä tilaisuus oli innostava jonkun verran tai enemmän.

Arvostelijat (0-6):	Passiiviset (7-8):	Suosittelijat (9-10):
38 %	41 %	20 %

Taulukko 4: Ryhmäohjauskysely Kysymys: Kuinka todennäköisesti suosittelet tätä tilaisuutta muille, esimerkiksi kavereillesi, asteikolla 0...10? 0=erittäin epätodennäköisesti...10=erittäin todennäköisesti

Ryhmäohjauksen NPS-luku (suosittelijat-arvostelijat) on -18. Ohjausta suosittelisi 20 % vastaajista mutta sitä arvostelee jopa 38 % vastaajista.

Avoimet palautteet olivat suurelta osin positiivisia ja kiitollisia. Moni kertoi saaneensa uutta tietoa ja olivat pitäneet tunneista. Sisällöistä koettiin myös olevan hyötyä jatkoon. Toiminnallisuutta kiiteltiin mutta myös kyseltiin. Palautteissa esiintynyt kritiikki kohdistui lähinnä sisältöihin ja esittelijöihin.

"Ihan mukava ja jopa hyödyllinen omiin vahvuuksiin keskittyvä tunti."

"Aika itsestäänselvyyksiä olivat."

"Paljon tuli uutta tietoa mikä tulee auttamaan minua, että työllistyn paremmin."

"Voisi olla joku tehtävä oppilaille, vähän liikaa piti kuunnella. Hyvä tunti!"

"Tällainen palvelu on varmasti iso apu varsinkin vielä nuorille ja vähän kokemattomille näissä asioissa!"

"Hyvin pintapuolista, ei mitään uutta, samaa juttua ykkösluokalta asti."

"Kesätyöhakujen ollessa ajankohtaisia tunti osui sopivaan aikaan, ja sain paljon itselleni hyödyllistä tietoa, jota pystyn hyödyntämään työhaussa. Kiitos!"

"Onnistunut ja tiivis luento!! Kiitän! :)"

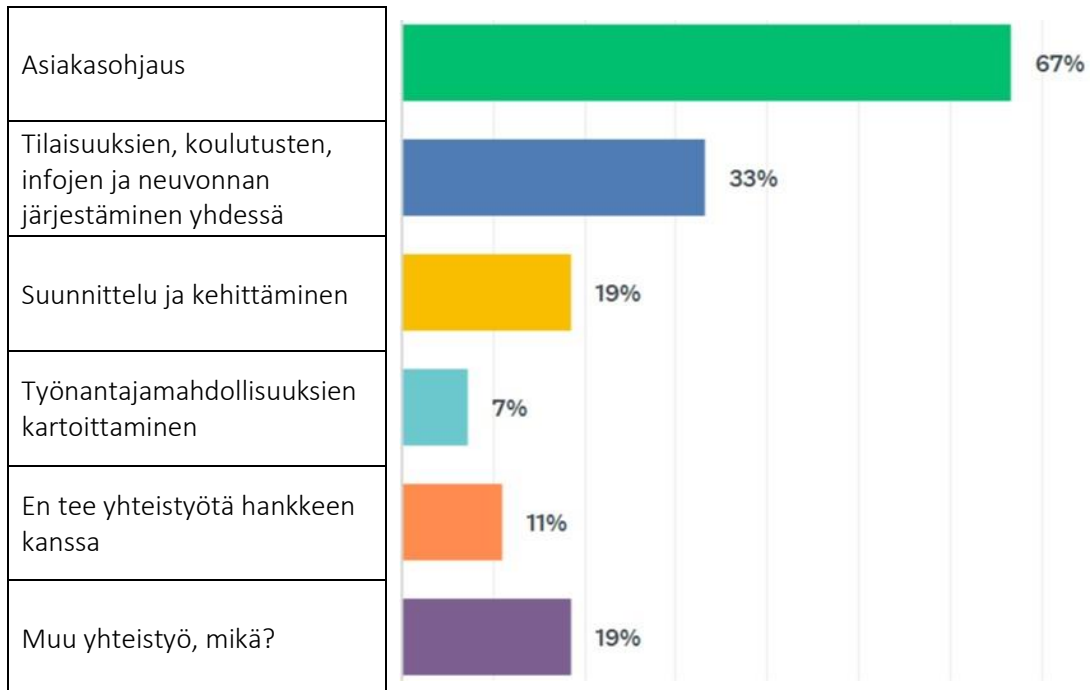
Asiakkaiden odotusten ja suosittelun perusteella ryhmäohjauksiin osallistuvilla ei ole ollut kovin korkeat odotukset ohjaukseen liittyen. Ajankohtaisen tiedon saamisen, tiedon hyödyntämisen ja tilaisuuden innostavuuden kokemukset saivat hyvin samansuuntaiset tulokset. Näistä kolmesta tiedon hyödyntämisessä onnistuttiin parhaiten. Ohjauksen NPS-luku (-18) on matala. Matala NPS-luku voi osittain johtua myös siitä, etteivät kaikki osallistujat ylipäättään näe pointtia suositella ohjauksia muille. Täytyy myös muistaa, että ryhmäohjauksen luonne on huomattavasti haastavampi kuin yksilöohjauksen. Lisäksi tuloksissa on kokonaisuudessaan nähtävissä positiivista kehitystä ensimmäisten ja viimeisimpien ryhmäohjausten välillä.

4.5. Sidosryhmäkyselyt

Hankkeen sidosryhmille toteutettiin kaksi kyselyä. Ensimmäinen kysely toteutettiin hankkeen keskivaiheilla eli tammi-helmikuun aikana 2019 ja toinen vuotta myöhemmin hankkeen loppuvaiheilla helmikuussa 2020. Vastaajakohderyhmään kuului yhteensä yli 100 tahoja ja he koostuivat pääasiassa hankekuntien alueella toimivasta asiakasohjauksen monialaisesta verkostosta sekä muista hankkeen itse nimeämistä keskeisistä kumppaneista, joiden kanssa yhteistyötä on tehty. Kohderyhmän muodosti pääasiassa siis nk. kollegiaalinen verkosto ja kuntien johtoa ja hanketta muuten ohjaavia tahoja kyselyssä ei ollut edustettuna. Molemmat kyselyt olivat sisällöltään vertailukelpoisia.

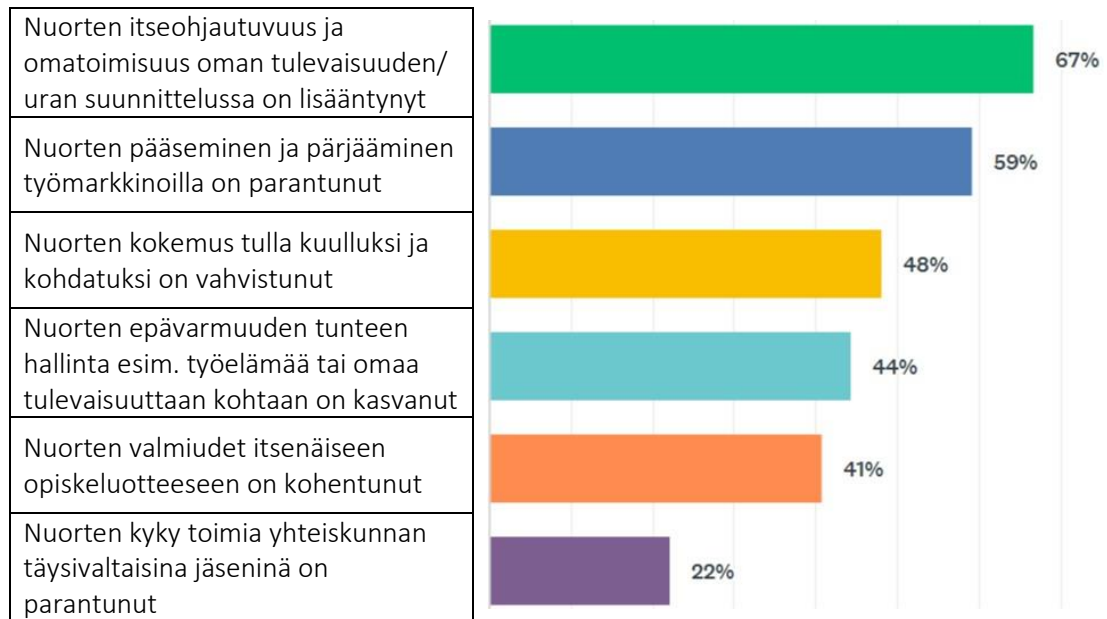
Alkuvuoden 2019 kysely

Ensimmäisen kyselyn tarkoituksena oli saada sidosryhmien näkemyksiä, mitkä hankkeen tavoitteista ja tavoiteltavista vaikutuksista ovat toivotuimpia, sekä miten hanke on onnistunut eri osa-alueilla. Vastauksia kertyi yhteensä 27 kappaletta. Palautetta saatiin eniten kunnan työllisyyspalveluissa (37 %) ja kunnan sosiaalitoimessa (22 %) työskenteleviltä henkilöiltä. Palautetta tuli kaikista hankekunnista, eniten (48 %) Laukaasta. Vastaaajista 55 % oli tekemisissä hankkeen kanssa kuukausittain tai useammin.

Kuva 8: Sidosryhmäkysely 2019. Kysymys: Missä asioissa teet yhteistyötä Hohto-hankkeen kanssa (voit valita useamman)?

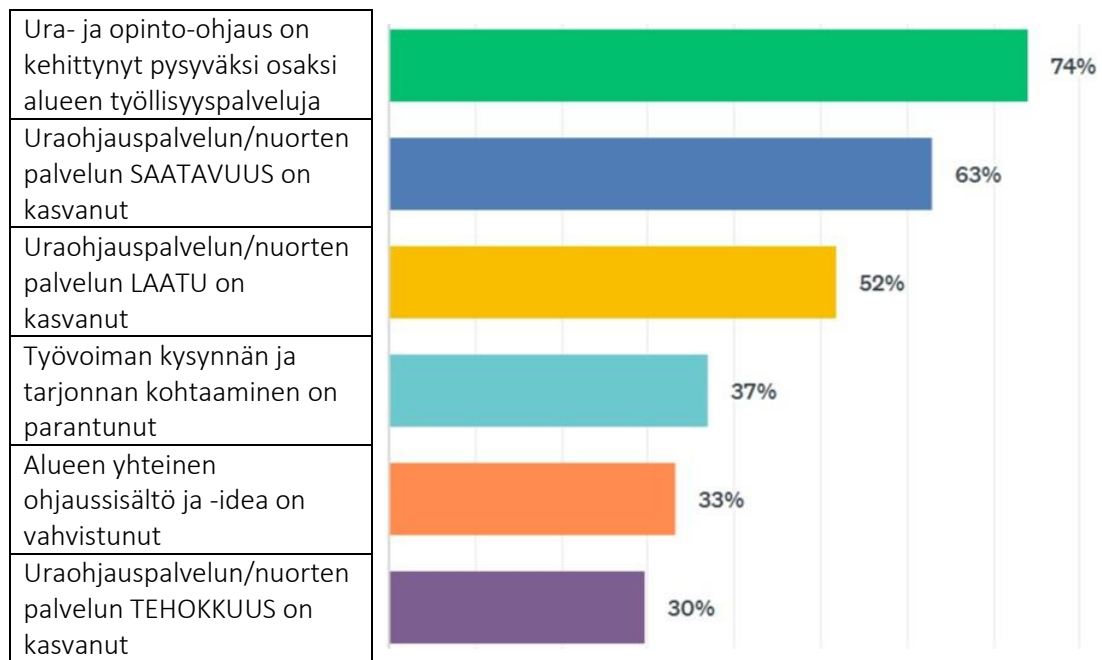
Vastaajien yhteistyömuotoina suurin osa liittyi asiakasohjaukseen 67 % osuudella. Muussa yhteistyössä oli Ohjaamoa, oppilaitosyhteistyötä, työllisyystoimijoiden yhteistyötä ja verkostoyhteistyö hankkeiden välillä.

Kuva 9: Sidosryhmäkysely 2019. Mitä VAIKUTUKSIA toivoisit toteutuneen hankkeen päättyessä? Valitse enintään kolme keskeisintä.

Nuorten itseohjautuvuuden ja omatoimisuuden lisääntymistä oman tulevaisuuden/uran suunnittelussa sekä nuorten pääseminen ja pärjääminen työmarkkinoilla oli kaksi eniten toivottua hankkeen luomaa vaikutusta. Vain nuorten kykyä toimia yhteiskunnan täysivaltaisina jäseninä ja sen parantuminen pidettiin selkeästi muita vaikutuksia vähemmän tärkeää.

Avopalautetta, mitä muita vaikutuksia toivoisit näkevän, tuli kuusi kappaletta. Yksi vastaajista toivoi, että kuntapäätäjien ja virkamiesten olisi tärkeää kokea vastaavan palvelun järjestämisen osana kunnan omaa toimintaa myös ilman hankerahoitusta. Eräs vastaajista kysyy, mitä tämän jälkeen, kuka ottaa ja osaa ottaa kopin? Muina vaikutuksina toivottiin koulutukseen lähtemisen kynnyksen madaltumista, nuorten aktivoitumista ja töihin tai opiskelemaan lähtemistä, syrjäytymisen vähenemistä, pienempää työttömyyttä ja vähemmän väliinputoajia.

Kuva 10: Sidosryhmäkysely 2019. Mitkä TAVOITTEET toivoisit toteutuneen hankkeen päättyessä?
Valitse enintään kolme keskeisintä.

Ura- ja opinto-ohjauksen kehittymistä pysyväksi osaksi alueen työllisyyspalveluja toivoi 74 % vastaajista. Yli 50 % osuuden saivat myös uraohjauksen/nuorten palvelun saatavuuden sekä laadun kasvaminen.

Avopalautetta, mitä muita vaikutuksia toivoisit näkevän, tuli neljä kappaletta. Eräs vastaajista nosti vaikutusten tehokkuuden pitkällä aikavälillä ja asiakasmäärä/kustannustehokkuuden paranemisin. Lisäksi yksi vastaajista toivoi nuorten ottavan enemmän itse yhteyttä tarvitessaan apua.

Sidosryhmäkyselyssä vastaajat saivat myös arvioida, miten hanke on onnistunut eri osa-alueillaan. Asteikkona oli ylittää odotukset=1, vastaa odotuksia=0, panostettava enemmän=-1 ja en osaa sanoa (ei vaikutusta keskiarvoon), eli positiivisella keskiarvolla on ylitetty odotukset ja negatiivisella on panostettava enemmän.

HOHTO-hankkeen keskiarvot osa-alueiden onnistumisesta odotuksiin nähden olivat:

Ryhmäohjausten aiheet ja sisällöt	+0,30
Hankkeen ohjauksiin pääseminen	+0,26
Hankkeen palveluiden saatavuus kohdennetuilla rekrytreffeillä	+0,24
Liikkuvan uraohjauksen toimintamalli	+0,16
Yhteistyö yksilö-/ryhmäohjauksessa	+0,16
Oppilaitosyhteistyö	+0,12
Yhteisten asiakkaiden eteneminen	+0,06
Hankkeen tiedottaminen	-0,04
Ryhmäohjausten riittävyys	-0,18
Yritysten rekrytointituki	-0,67

Taulukko 5: Sidosryhmäkysely 2019. Kysymys: Miten hanke on onnistunut seuraavilla osa-alueilla?

Tulos osoittaa, että ryhmäohjausten aiheissa ja sisällöissä sekä ohjauksiin pääsemisessä on onnistuttu parhaiten odotuksiin nähden. Hankkeen palveluiden saatavuus kohdennetuilla rekrytreffeillä koettiin myös onnistuneeksi asiaksi. Ryhmäohjausten riittävyyteen toivottiin panostettavan kaikista eniten, sillä yritysten rekrytointitukia ei ollut vielä kyselyyn mennessä käynnistetty.

Onnistumisia käsittelevissä avopalautteissa (16 kpl) vastaajat nimesivät hankkeen onnistuneimmiksi osa-alueiksi toiminnan/yhteistyön nopeutta ja sujuvuutta sekä asiakastyötä ja koulutuksia. Lisäksi kiiteltiin mm. hyvän työn tekemisestä, tiedottamisesta, verkostoitumisesta ja hankkeen sekä toiminnan tunnetuksi tekemistä.

”Toiminta on nopeaa. Ei tarvitse viikkokaupalla odotella saadakseen kontaktin ja ensimmäisen tapaamisen.”

”Yhteistyö hanketyöntekijöiden kanssa on erittäin sujuvaa ja toimivaa. Yhteinen päämäärä on selkeä eri toimijoilla, tällöin nuori tulee autetuksi moniammatillisesti.”

”Asiakkaille kohdennettu ura- ja opinto-ohjaus, hankkeen ja toiminnan tunnetuksi tekeminen”

”Yksilöllisessä asiakastyössä erityisesti.”

”Asiakasohjaus, ryhmävalmennus, tiedottaminen :)”

Kehityskohteisiin liittyvässä avopalautteessa (13 kpl) päällimmäisenä nousi esiin toiveet palvelun jatkuvuudelle ja vakainaistamiselle. Eräs vastaajista kysyi, voisiko mallia

kokeilla laajemmalla alueella ja tarjota sitä myös aikuisille? Muita kehityskohteita olivat yritysysteistyö (sen nähtiin vaativan lisää resurssejakin), säännöllisiä yhteisiä verkostotapaamisia helpottamaan yhteistyötä kuntien välillä, informointi lähettävälle taholle, miten asiakkaan prosessi etenee ja voimakkaampaa roolia alueen palveluiden kehittämiseen ja juurruttamiseen sekä tiedottamisen kehittäminen. Eräs vastaajista sanoi myös, että hanke ei ole ollut erityisen aktiivinen tai näkyvä alun jälkeen.

”Voisiko mallia kokeilla muilla alueilla? Laajemmalla alueella? Voisiko mallia kokeilla muunkin ikäisille kuin vain nuorille, koska saman tyyppistä palvelua tarvitsevat myös aikuiset.”

”Yhteisten kuntien hankkeilla yhteistyö on vaikeampaa, kun ei olla samalla paikkakunnalla. tavataan silloin tosi harvoin. Yhteisiä verkostotapaamisia olisi hyvä olla säännöllisesti.”

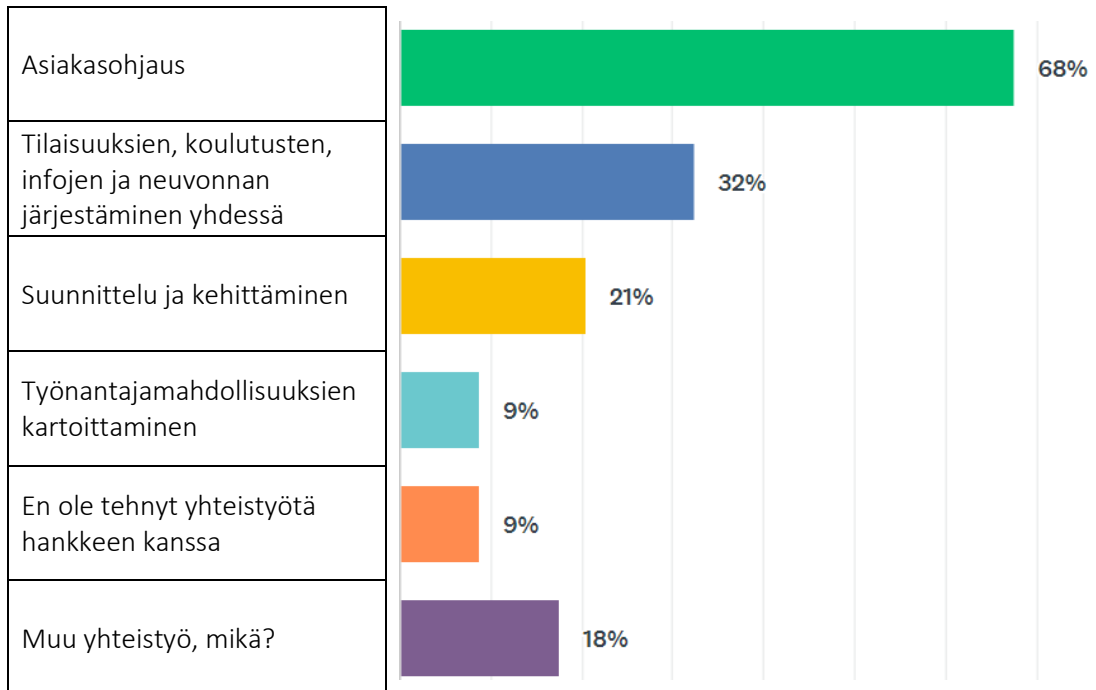
”Jatkossa voisi kehittää yritysysteistyötä, jos siihen saisi myös tarvittavan resurssin. Kahden henkilön hankkeessa ei vain aika yksinkertaisesti riitä siihen.”

”Lähettävälle taholle olisi hyvä informoida, miten asiakkaan prosessi etenee. Nyt hanke ei ole ilmoittanut mitään ja itse on pitänyt soitella perään. Asiakkaat itse eivät muista ilmoitella tai välttämättä aina edes osaa kertoa, mitä ovat hankkeen kanssa sopineet.”

”Palvelulle on tarve ja odotan päättäjien ymmärtävän sen ja mahdollistavan jatkuvuuden.”

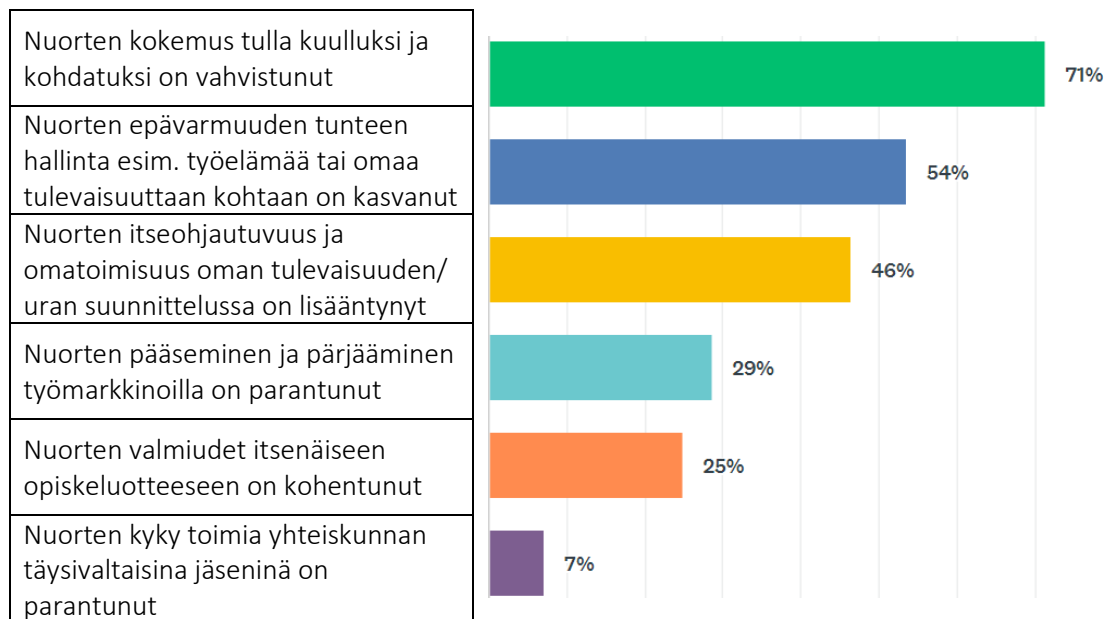
Alkuvuoden 2020 kysely

Toisen kyselyn tarkoituksena oli todentaa, mitkä hankkeen tavoitteista ja vaikutuksista on toteutunut sidosryhmien mukaan parhaiten, sekä miten hanke on onnistunut eri osa-alueilla. Vastauksia kertyi yhteensä 34 kappaletta. Palautetta saatiin eniten kunnan työllisyyspalveluissa (35 %) sekä kunnan sosiaalitoimessa, TE-hallinnossa ja 3. sektorilla (jokaisesta 12 %) työskenteleviltä henkilöiltä. Palautetta tuli kaikista hankekunnista, eniten (47 %) Äänekoskelta. Vastaajista 39 % oli tekemisissä hankkeen kanssa kuukausittain tai useammin.

Kuva 11: Sidosryhmäkysely 2020. Kysymys: Missä asioissa olet tehnyt yhteistyötä Hohto-hankkeen kanssa (voit valita useamman)?

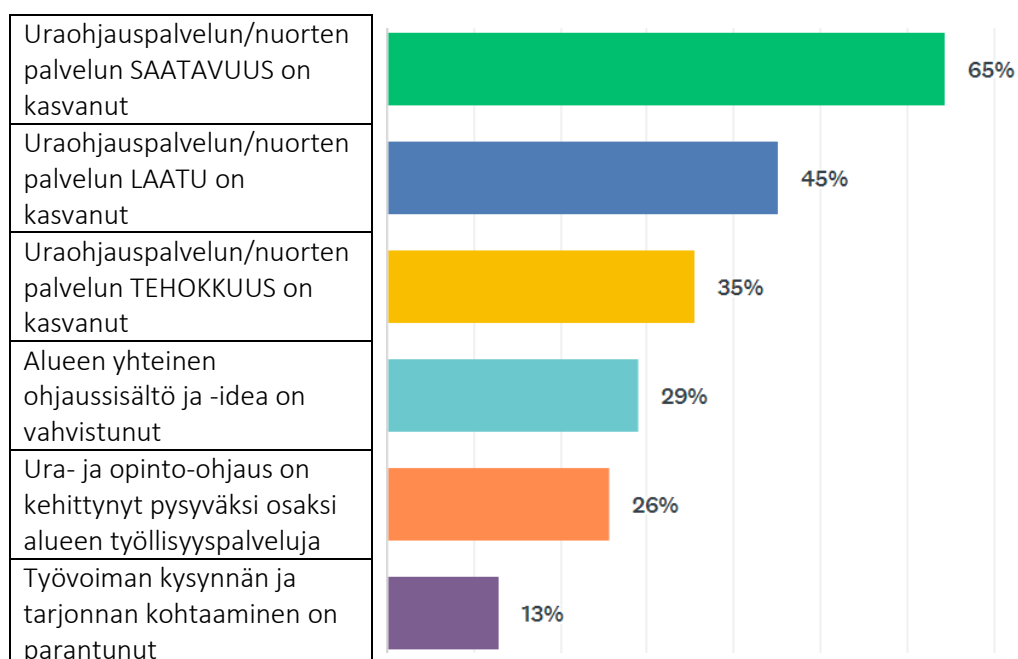
Vastaajien yhteistyömuotoina suurin osa liittyi asiakasohjaukseen 68 % osuudella. Muussa yhteistyössä oli Ohjaamoa, työllistäjien toimijatapaamisia, koulutuksiin osallistuminen sekä esitteet ja info.

Kuva 12: Sidosryhmäkysely 2020. Mitä VAIKUTUKSIA hankkeessa on mielestäsi toteutunut? Valitse enintään kolme keskeisintä.

Hankkeen toteutuneista vaikutuksista nuorten kokemus tulla kuulluksi ja kohdatuksi vahvistuminen on 71 % osuudella selvästi parhaiten toteutunut vaikutus vastaajien mukaan. Resilienssi eli nuorten epävarmuuden tunteen hallinta sekä itseohjautuvuus ja omatoimisuus noin 50 % osuuksilla ovat vaikutuksina toteutuneet hyvin.

Aiemmassa sidosryhmäkyselyssä nuorten itseohjautuvuuden ja omatoimisuuden lisääntymistä oman tulevaisuuden/uran suunnittelussa sekä nuorten pääseminen ja pärjääminen työmarkkinoilla olivat kaksi eniten toivottua vaikutusta. Näistä nuorten parempi pääseminen ja pärjääminen työmarkkinoilla sai 29 % osuuden toteutuvuudessa.

Kuva 13: Sidosryhmäkysely 2020. Mitkä TAVOITTEET hankkeessa on mielestäsi toteutunut? Valitse enintään kolme keskeisintä.

Hankkeen tavoitteista uraohjauksen/nuorten palvelun kasvanut saatavuus on toteutunut vastaajien mukaan selvästi parhaiten 65 % osuudella. Samojen palveluiden kasvanut laatu (45 %) ja tehokkuus (35 %) ovat kaksi seuraavaksi parhaiten toteutunutta tavoitetta.

Aiemmassa kyselyssä 74 % vastaajista toivoi ura- ja opinto-ohjauksen kehittymistä pysyväksi osaksi alueen työllisyyspalveluja. Yli 50 % osuuden saivat myös uraohjauksen/nuorten palvelun saatavuuden sekä laadun kasvaminen. Saatavuuden ja laadun kasvamisen tavoitteet ovat toteutuneet hyvin, mutta ura- ja opinto-ohjauksen kehittymistä pysyväksi osaksi alueen työllisyyspalveluja tavoite on saavutettu vain 29 % mukaan.

Sidosryhmäkyselyssä vastaajat saivat myös arvioida, miten hanke on onnistunut eri osa-alueillaan. Asteikkona oli: ylitti odotukset=1, vastasi odotuksia=0, panostettava enemmän=-1 ja en osaa sanoa (ei vaikutusta keskiarvoon), eli positiivisella keskiarvolla on ylitetty odotukset ja negatiivisella on panostettava enemmän.

HOHTO-hankkeen keskiarvot osa-alueiden onnistumisesta odotuksiin nähden olivat (suluissa vuoden 2019 sidosryhmäkyselyn keskiarvo):

Ryhmäohjausten aiheet ja sisällöt	+0,33 (+0,30)
Yhteistyö yksilö-/ryhmäohjauksessa	+0,29 (+0,16)
Hankkeen ohjauksiin pääseminen	+0,27 (+0,26)
Liikkuvan uraohjauksen toimintamalli	+0,26 (+0,16)
Yksilöohjauksen saatavuus	+0,23 (-)
Ryhmäohjausten riittävyys	+0,20 (-0,18)
Yhteisten asiakkaiden eteneminen	+0,13 (+0,06)
Oppilaitosyhteistyö	+0,05 (+0,12)
Hankkeen palveluiden saatavuus kohdennetuilla rekrytreffeillä	0,00 (+0,24)
Hankkeen tiedottaminen	-0,11 (-0,04)
Yritysten rekrytointituki	-0,14 (-0,67)

Taulukko 6: Sidosryhmäkysely 2020. Kysymys: Miten hanke on onnistunut seuraavilla osa-alueilla?

Tulos osoittaa, että hanke on onnistunut useilla eri osa-alueilla odotuksiin nähden hyvin. Jopa kahdeksalla osa-alueella on onnistuttu paremmin kuin hankkeen ensimmäisen puoliskon aikana ja vain hankkeen tiedottamisessa sekä yritysten rekrytointituessa on odotuksiin nähden hieman enemmän panostettavaa. Suurimpia

parannuksia on tapahtunut yhteistyössä yksilö-/ryhmäohjauksessa, ryhmäohjausten riittävydessä sekä yritysten rekrytointituessa. Osa-alueista hankkeen palveluiden saatavuuteen kohdennetuilla rekrytreffeillä, oppilaitosyhteistyöhön sekä hankkeen tiedottamiseen on oltu tyytymättömämpiä kuin edellisessä kyselyssä.

Erityisiä onnistumisia käsittelevissä avopalautteissa (15 kpl) vastaajat nimesivät hankkeen onnistuneimmiksi osa-alueiksi toiminnan/yhteistyön nopeutta ja sujuvuutta, ammattimaisuutta sekä asiakaslähtöistä asiakastyötä ja koulutuksia. Lisäksi kiiteltiin mm. matalan kynnyksen palvelusta, hyvän työn tekemisestä ja Hohto-hankkeen olemassaolosta.

”Ura- ja opinto-ohjaaja rekrytoinnissa. Erika Nieminen on loistava persoona ja taitava moniosaaja!”

”Hyviä oppitunteja oppilaille ja opiskelijoille työelämätaidoista. Mainio ”Uraohjaus muuttuvassa työelämässä” -koulutus Äänekoskella yhteistyökumppaneille.”

”Uraohjauksessa ja polkujen loppuun viemisessä. Eli konkreettisesti ollut mukana asiakkaan kanssa tutustumisissa, hakemisissa ja vielä varmistettu opintojen aloitusta ja etenemistä seurattu. Yhteistyö on ollut hyvää ja asiakaslähtöistä.”

”Yksilöllinen palvelu ja asiakkaiden kohtaaminen sekä ammattimainen ohjaaminen asiakkaan tarvitsemien palvelujen pariin. Asiakaslähtöinen matalankynnyksen palvelu, jossa ei liian pitkää odotusaikaa.”

”Nuoret on ollut helppo ohjata Hohto-hankkeeseen, josta ovat helposti saaneet ajan. On ollut erinomaisen hyvä, että on ollut selvä palveluntarjoaja nuorten ura- ja opinto-ohjaukseen. Ilman Hohto-hanketta tällaista ei olisi ollut.”

”On luonut oman tärkeän paikkansa työllisyyspalvelujen sisälle ja yhteistyö toimii asiakkaan asiassa luontevasti ja helposti.”

Kehittämisterveisissä ja muussa vapaassa palautteessa (12 kpl) päällimmäisenä nousi esiin toiveet palvelun jatkuvuudelle ja vakinaistamiselle. Eräs vastaajista toivoi, että malli laajenee koskemaan kaikkia ikäryhmiä. Toinen toistuva kehityskohde liittyi hankkeen näkyvyyteen niin kohderyhmän keskuudessa, työllisyysyksikön keskuudessa kuin paikkoihin, joissa ei ole varsinainen kiinteä toimipiste. Muita kehityskohteita olivat aktiivinen jalkautuminen oppilaitoksiin ja työpaikoille, sekä asiakkaiden jonotusajat. Yksi vastaajista sanoi, että he tekevät mielellään yhteistyötä oppilaitoksessa. Vapaassa palautteessa myös kiiteltiin ja keuhuttiin hankkeen ja sen henkilökunnan toimintaa.

”Toivomus olisi, että ura- ja opinto-ohjaus jää pysyväksi toiminnaksi kuntaan ja laajenee koskemaan kaikkia ikäryhmiä.”

”Asiakkaiden pitkät jonotusajat palveluun ovat joskus turhan pitkiä (henkilöstön poissaolot näkyvät)”

”Toivoisin aktiivista jalkautumista oppilaitoksiin ja työpaikoille. Asiakkaiden kanssa voi tulla oppilaitoksiin tutustumiskäynneille. Teemme yhteistyötä mielellämme.”

”Hankkeen näkyvyys kohderyhmän keskuudessa voisi olla parempi.”

”Iso kiitos mainiosta yhteistyöstä!”

”Rinnalla kulkija asiantuntijuus ohjaustyössä on onnistunut hyvin. Kiitos hoito hankkeelle.”

5. LOPPUARVIOINNIN JOHTOPÄÄTÖKSET

Hankkeen arviointi toteutettiin konsultatiivisella työotteella. Eri informaatiolähteet, mittarit ja aineistot luovat objektiivisen pohjan, jonka perusteella kukin voi muodostaa myös oman käsityksen Hohto-hankkeen onnistuneisuudesta.

Arvioitsija on itse esittänyt johtopäätöksiään ja suosituksia hankkeen aikana, matkanvarrella luvussa 4.2. Tässä luvussa käydään läpi hankkeen johtopäätöksiä kokonaisuudessaan.

Työllisyydenhoito on aina kokonaisuus, johon liittyy monia erilaisia toimijoita. Yksittäinen hanke ei koskaan toimi riippumattomana tästä verkostosta. Hohto-hankkeessa tämä tuli osoitetuksi esimerkiksi tilanteessa, jossa hanketyö keskeytyi henkilöstön poissaolojen takia ja asiakkaille ja toiminnalle tuli löytää jatkuvuutta hankkeen ulkopuolelta.

Johtopäätökset ja suositukset onkin liitettävissä sekä hankkeen toimintaan kuin muuhunkin työllisyydenhoidon kokonaisuuteen Konnevedellä, Laukaassa ja Äänekoskella.

5.1. Tavoitteiden saavuttaminen

Hohto-hankkeen (2017-2020) tavoitteena oli luoda hankealueen nuorille tieto-, neuvonta- ja ohjauspalvelu, jossa keskeistä on liikkuvuus, verkostomainen toimintatapa ja kaikkien palvelukanavien hyödyntäminen

Päätavoite oli jaettu kolmeen osaan:

- Tukea nuorten siirtymistä koulutukseen ja sitä kautta työelämään laajentamalla ura- ja opinto-ohjauksen näkökulmaa yksilöstä yhteisöön ja lähitulevaisuudesta koko elinikää koskevaksi, kuntien työllisyyspalveluihin kuuluvaksi lisäresurssiksi.
- Laajentaa paikalliset ura- ja ohjauspalvelut osaksi Laukaaseen ja Äänekoskelle perustettuja perhekeskuksia, joissa tarvittaessa nuoren koko perhe pääsee ohjauksen piiriin.
- Tehostaa palvelujärjestelmää eli parantaa palvelujen saatavuutta, laatua ja kustannustehokkuutta.

Hankkeen eri arviointimenetelmien, ArviointiCanvasin, seurantamittareiden, asiakaskyselyiden sekä sidosryhmäkyselyiden, perusteella tätä päätavoitetta lähestyttiin ensisijaisesti suoraan asiakkaiden tilanteeseen vaikuttamisen kautta. Asiakkaiden saama apu ja kohtaaminen olivat keskeisessä asemassa.

Yksilö- ja ryhmäohjaukset

Hankkeeseen ohjautui 8.4.2020 mennessä 262 henkilöä, joista 112:lla oli tarve jatkaa yksilöohjaukseen. Toteutunut määrä ei täyttänyt 140 asiakkaan alkuperäisiä tavoitteita.

Tavoite oli realistinen, mutta siihen pääsemiseen vaikuttivat Ohjaamotoiminnan käynnistyminen, asiakkaiden halu asioida anonyymisti ja vapaaehtoisesti (tähän oli tarjottu mahdollisuus myös hankkeessa), poikkeusolot COVID-19 -pandemian vuoksi ja hankehenkilöstön sairauslomat keväällä 2019 ja 2020. Asiakasmäärä, Ohjaamokäyntien määrä sekä hankkeessa kontaktoitujen henkilöiden määrä kertoo kuitenkin siitä, että uraohjaukselle on kunnissa tarvetta, vaikka monelle riittää kevyempi tuki eikä intensiivisempää yksilöohjausta aina laajasti tarvita.

Yksilöohjaukseen osallistuneiden jatkopolut (niiltä osin kuin ne olivat jo selvillä) oli luokiteltu hankehenkilöstön toimesta seuraavasti: positiivinen 56 hlö, neutraali 34 hlö ja negatiivinen 1 hlö. Tulosta voidaan pitää erinomaisena. Tulos osoittaa, että oikein kohdennettu yksilöohjaus on vaikuttavaa.

Hankkeen aikana järjestettiin myös yhteensä 56 eri ryhmäohjaus-/koulutustilaisuutta. Näistä asiakasryhmille suunnattuja ryhmäohjauksia oli 52 ja henkilöstölle suunnattuja ostopalvelukoulutuksia 4. Hankkeen ryhmäohjauksiin osallistui kaikkiaan 590 henkilöä, joista 531 osallistui hankkeen omiin ryhmäohjauksiin ja 59 ostopalvelukoulutuksiin. Ryhmäohjauksiin osallistuneiden määrä ylitti reilusti 400 henkilön erillistavoitteen. Tätä voidaan pitää yhtenä hankeaikaisena löydöksenä: Ryhmäohjauksille on selkeää tarvetta ja ne on toteutettavissa myös hyvin perustyön (opetuksen) rinnalla. Ryhmien kautta päästiin käsiksi myös nk. ehkäisevään ja ennakoivaan työhön. Tätä työtä, toimintamallia ja sen vakiinnuttamista olisi ollut tarpeellista jalostaa vieläkin pidemmälle.

Yksilö- ja ryhmäohjaukseen osallistuneita pyydettiin arvioimaan saamaansa palvelua. Asiakaskyselyiden perusteella yksilöohjaukseen oltiin erittäin tyytyväisiä ja ryhmäohjauksiin kohtalaisen tyytyväisiä. Yksilöohjauskyselyssä suunnitelmien selkiytymistä (76 %) pidettiin kaikista merkityksellisimpänä tavoitteena ja se myös koettiin toteutuneen kaikista parhaiten (4,2/5). Sidosryhmäkyselyn vastaajat näkivät hankkeen tavoitteista toteutuneen kaikista parhaiten uraohjauspalvelun/nuorten palvelun saatavuuden, laadun ja tehokkuuden kasvu.

Mallin vakiinnuttaminen

Hankkeen mallin vakiinnuttaminen oli myös yksi keskeisimmistä tavoitteista. Sidosryhmäkyselyssä hankkeen tavoitteista toivottiin kaikista eniten (74 % vastaajista) toteutuvan hankkeen kehittyminen pysyväksi osaksi alueen työllisyyspalveluja. Myös

avopalautteissa mallin pysyvyys ja laajentuminen myös muihin kuin nuoriin sai paljon mainintoja.

Hankkeen malliin ja tuotoksiin on ollut kiinnostusta hankekunnissa. Haastetta juurruttamistyöhön tuovat hankekuntien erilaiset tilanteet ja resurssit. Juurruttamista on hankaloittanut myös pandemiasta johtuva loppukevään kiire, koska kaikki hankkeen suunnitelmat loppuun saattamiseksi ja tulosten julkaisemiseksi menivät uusiksi. Henkilökohtaiset juurruttamiskeskustelut olisivat olleet tärkeitä hankehenkilöstön mukaan. Jälkeenpäin todettiin myös, että hankkeen mallin luomiseen ja jatkuvuuteen olisi ollut hyvä saada hankekunnilta raameja, joiden pohjalta sopivin malli olisi voitu luoda.

Näyttää siltä, että Laukaalla jatketaan hankkeen työtä osana kuntakokeilua. Äänekosken työllisyyspalvelujen valmennusyksikössä on pohdinnan alla, miten hankkeen työtä ja toimintamallia voidaan hyödyntää jatkossa. Konneveden työllisyyspalveluissa näyttää olevan kiinnostusta hankkeen koulutuspaketin hyödyntämiselle.

Mallin vakiinnuttamisen mahdollisuuksissa nähtiin olevan myös työllisyyden kuntakokeilun (2021-2023) myötä kuntien roolin kasvaminen. Oleellista on, että hankkeen tuotokset ja osaaminen otetaan vahvasti mukaan kuntakokeilun valmisteluun.

Yksi mahdollisuus myös olisi muotoilla hankkeen palvelu nk. JTYP-lain mukaiseksi. Oppilaitokset voisivat ottaa myös roolia hankkeen toteuttamissa palveluissa oppilaitoksen sisällä. Ohjaamo alustana näyttäytyy lisäksi yhtenä mahdollisuutena.

Jatkossa oleellisena asiana nähtiin matala kynnys, ettei mallin luonne kärsisi.

Vaikuttavuustavoitteet

Hankkeen vaikuttavuustavoitteina olivat nuorten työelämätaidot vastaavat paremmin tulevaisuuden työelämää ja asiakkaan koetun hyvinvoinnin lisääntyminen.

Vaikuttavuustavoitteiden toteutumista on haasteellista mitata, mutta sidosryhmäkyselyn mukaan hankkeen toteutuneista vaikutuksista nuorten kokemus tulla kuulluksi ja kohdatuksi vahvistuminen on 71 % osuudella selvästi parhaiten toteutunut vaikutus. Resilienssi eli nuorten epävarmuuden tunteen hallinta sekä itseohjautuvuus ja omatoimisuus noin 50 % osuuksilla ovat vaikutuksina toteutuneet hyvin.

Vaikuttavuustavoitteisiin myötävaikuttaneina asioina nähtiin olleen hankkeen palvelujen tietynlainen rajaamattomuus. Ohjaukseen on voitu ottaa ihmisiä taustasta ja tilanteesta riippumatta ja jatkaa tarpeen mukaan ohjausta ja tukea senkin jälkeen, kun asiakkaan oma tavoite on toteutunut (esim. opiskelupaikka). Lisäksi yksilöohjausta

ei ole tehty asiakkaan puolesta, vaan asiakasta tukien ja voimaannuttaen. Toisena vaikuttavuutta kasvattaneena asiana nähtiin olleen myös ryhmäohjaukset, joissa oppilaitoksiin on viety työelämävalmiuksia, että nuorten pääsy ja pärjääminen työmarkkinoilla paranisi.

Vaikuttavaa työtä on tehtävä olemassa olevien resurssien ja rakenteiden puitteissa. Hanke toimii alueilla, joista on pitkät välimatkat monipuolisempiin palveluihin, sekä haluttomuutta lähteä kotipaikkakunnalta tai edes harkita jonkin toisen alueen tarjoamia vaihtoehtoja esiintyy myös jonkin verran. Hanke on siis osittain joutunut toimimaan olemassa olevien vähäisten vaihtoehtojen ja mahdollisuuksien puitteissa, mitkä eivät tue toivotussa määrin asiakkaan koettua hyvinvointia tai tue esimerkiksi pääsyä työmarkkinoille.

5.2. Hankkeen toteuttaminen ja työote

Hankkeen toimeenpano ja toteutus onnistui käytännönläheisesti ja se eteni johdonmukaisesti. Myös henkilövaihdokset hankkeen alussa kävi sujuvasti. Hanke haki jatkoaikaa toiminnalle ja sai sitä vuoden 2020 kesään saakka.

Hanketyö oli tavoitekeskeistä ja tuloksia seurattiin reaaliaikaisesti. Hankkeen saama asiakaspalaute oli erityisesti yksilöohjauksissa ylistävää ja kiitollista.

Ulkoista viestintää hanke teki omien nettisivujen, Facebook-sivun ja Instagram-tilin kautta asiakkaiden ja sidosryhmien suuntaan. Useamman kerran vuodessa lähetetyt uutiskirjeet toimivat hankkeen pääasiallisena tiedotuskanavana hankkeen sidosryhmille. Uutiskirjeissä tiedotettiin hankkeen menneistä ja tulevista toimista ja kuulumisista.

Henkilöstön sairauslomat hankaloittivat hankkeen toimintaa. Hankkeen useita kokonaisuuksia varten kaksi hanketyöntekijää koettiin olevan alimitoitettu. Varsinkin yritys yhteistyötä ei pystytty toteuttamaan toivotulla tavalla. Myös Taite työelämään - hankkeen kanssa suunniteltu yritys yhteistyö ei toteutunut toivotusti Taite työelämään hankkeen henkilövaihdosten ja poissaolojen myötä.

Hankkeen tapa työskennellä ja toimintatapa on otettu kaiken kaikkiaan positiivisesti vastaan.

5.3.Suosituksat jatkolle

Konsultatiivisen arvioinnin lopputulosten ja johtopäätösten perusteella voidaan antaa kolmenlaisia suosituksia hankekunnille ja muille sidosryhmille jatkoa ajatellen.

Ensinnäkin hankkeen sisältö ja kohderyhmät ovat osoittautuneet erittäin tarpeellisiksi ja hanke on kyennyt löytämään ja täyttämään myös sellaisen toimintalohkon, johon alueella ei aiemmin ole panostettu. Erityisen tärkeää olisi huolehtia, että vastaavanlaista toimintaa vastaavalle kohderyhmälle jatkettaisiin. Covid-19 – talouskriisin seurauksena jo ensivaiheen tilastojen perusteella voidaan myös nähdä, että erityisesti nuorten työllistymiseen ja tukeen on syytä panostaa. Heidän asemansa suhdannekriiseissä on haavoittuvien. Hanke on onnistunut luomaan toiminnallisia sisältöjä sekä työkäytäntöjä, joita olisi luontevaa omaksua esimerkiksi vuoden 2021 alussa käynnistytävissä työllisyyden kuntakokeiluissa. Kokeiluvalmistelun osaksi, esimerkiksi osaksi nuorten palveluprosessin suunnittelua, hankkeen tuotokset ovat luontevaa ja tarpeellista sisältöä.

Toiseksi hankkeen toiminta ja löydökset sekä juurruttamisen malli erityisesti oppilaitosten suuntaan olisi ja on tulevaisuudenratkaisu, jossa voitaisiin aidosti löytää uudenlainen tulkinta kunnalliseen työllisyydenhoitoon. Tiiviimpi yhteistyö työllisyysyksiköiden ja oppilaitosten kanssa mahdollistaisi aidosti ehkäisevien palvelu- ja toimintamallien syntyminen sekä tarjoaisi merkittävän skaalaedun. Erilaisia työllisyydenhoidon koulutuksellisia sisältöjä voisi toteuttaa vuosiluokille ja varmistaa tätä kautta, että oppilaitoksista valmistuneilla ovat hyvät ennakkotiedot alueen työmahdollisuuksista ja riittävät työmarkkinoilla pärjäämisen taidot. Myös palveluiden tuntemus, sekä varhaisen ja ehkäisevän tuen tarpeen arviointi olisi oppilaitosympäristössä mahdollista. Hankkeen tulokset ryhmämuotoisista toiminnoista olivat rohkaisevia.

Kolmanneksi hanketyötä kannattaa alueella edelleen jatkaa. Siihen on syntynyt hyvää osaamista ja Hohto-hankekin osoitti tuloksellisuutensa asiakastyössä. Hohto-hankkeen selkeästi onnistunein osa oli asiakastyö. Asiakasmäärät (kokonaisuutena), tulokset ja tyytyväisyys olivat korkeat. Tämä on hankeaikana suuri vahvuus, mutta osoittaa myös heikkoutensa. Hanketyö voi korvata osan perustyöstä; suuri osa asiakastyötä on ”vain” hanketyön varassa. Hanke voi muodostua liian itsenäiseksi soluksi muuhun perustyöhön nähden. Toiminta voi keskeytyä, jos hanketyön resurssit eivät ole käytössä ja toimintaa on myös hankala siirtää jatkuvaksi osaksi toimintaa, vaikka osa käytänteistä olisikin hyödynnettävissä. Täten hanketyön roolia ja sisältöjä olisi jatkossa suunnattava hieman uudelleen. Hankesuunnitelmissa kannattaisi keskittyä siihen, miten hanke erilaisin valmentavin ja sisältöjä tuottavin elementein vastaisi entistä enemmän kehittämisestä ja varsinainen asiakaspalvelutyö rakentuisi vahvemmin perustyön varaan.

LIITE: Toimintamallin vakiinnuttamisen vaihtoehto (7.5.2019 työpaja),

